

Prijevod ove stranice generiran je strojnim prevođenjem [Poveznica]. Strojno prevedeni tekstovi mogu sadržavati pogreške koje mogu narušiti jasnoću i točnost. Europski ombudsman ne prihvaća nikakvu odgovornost za bilo kakve nepodudarnosti. Najpouzdanije informacije i pravnu sigurnost jamči izvorna inačica na engleski jeziku koja je dostupna putem gornje poveznice. Više informacija potražite u našem odjeljku o [jezičnoj politici i prevođenju](#) [Poveznica].

Odluka Europskog ombudsmana o pritužbi 437/2015/ZA o navodnom sukobu interesa u projektu procjene rizika od GMO-a koji financira Europska komisija

Odluka

Slučaj 437/2015/ZA - Otvoren 15/04/2015 - Odluka donesena 28/07/2016 - Predmetna institucija Europska komisija (Nije utvrđen nepravilan rad uprave) |

Predmet se odnosio na istraživački projekt o procjeni rizika od GMO-a koji financira EU (poznat kao GRACE). Podnositelj pritužbe, istraživački institut sa sjedištem u Njemačkoj, tvrdio je da su brojni znanstvenici uključeni u projekt GRACE bili u sukobu interesa zbog navodnih odnosa s biotehnološkom industrijom. Tvrdio je da Europska komisija nije odgovorila na zabrinutost podnositelja pritužbe u pogledu znanstvene pouzdanosti rezultata projekta i neovisnosti povezane znanstvene publikacije. Podnositelj pritužbe tvrdio je i da Komisija nije osigurala objektivnost i neovisnost projekta, posebno potpunu transparentnost u pogledu stručnjaka uključenih u njegov odabir.

Ombudsmanica je istražila slučaj. Složila se s Komisijom da se ona ne bi smjela miješati u znanstveno tumačenje ili postupak objavljivanja znanstvenih studija koje financira. Ombudsmanica je također zaključila da sama činjenica da postoje veze između znanstvenika uključenih u projekt i industrije ne dokazuje sukob interesa. Ombudsmanica je istaknula da Komisija često financira projekte koje provodi industrija ili skupine koje su usko povezane s industrijom. Međutim, ombudsmanica je predložila da bi *Komisija trebala razmotriti slanje potpunijeg i temeljitijeg objašnjenja podnositelja pritužbe o tome zašto smatra da veze između industrije i znanstvenika skupine GRACE ne dovode do sukoba interesa.*

Ombudsmanica je također utvrdila da je Komisija poštovala sve pravne odredbe o objavljivanju imena stručnih ocjenjivača uključenih u odabir projekata financiranih u okviru Sedmog okvirnog programa. Kako bi se dodatno povećala transparentnost i olakšao javni nadzor, ombudsmanica je predložila da Komisija ubuduće objavljuje imena stručnih ocjenjivača prema raščlambama koje bi odgovarale kategorijama teme i/ili područja Sedmog okvirnog programa. Ombudsmanica

je također predložila da se objave i izjave o financijskim interesima ocjenjivača.

Kontekst pritužbe

1. Pritužba se odnosi na navodne sukobe interesa i navodne propuste u ispravnoj procjeni znanstvenih informacija u kontekstu financiranja projekta odabranog za financiranje EU-a u okviru Sedmog okvirnog programa Europske komisije (FP7).
2. Projekt, poznat kao GRACE (Procjena rizika genetski modificiranih organizama i priopćavanje dokaza), odnosio se na procjenu rizika od GMO-a [1]. Program je odabran za financiranje sredstvima EU-a nakon poziva objavljenog 2011.
3. Podnositelj pritužbe, istraživački institut sa sjedištem u Njemačkoj, objavio je 2013. izvješće [2] u kojem je istaknuo niz znanstvenih nedostataka u projektu GRACE. Također je tvrdio da postoje mogući sukobi interesa koji uključuju koordinatore projekta GRACE i uključene znanstvenike.
4. Podnositelj pritužbe pisao je 2014. Komisiji i žalio se na činjenicu da Komisija nije zauzela stajalište o izvješću podnositelja pritužbe za 2013. Kasnije je zatražio od Komisije da objavi imena stručnjaka koji su odabrali projekt GRACE za financiranje.
5. Komisija je odgovorila navodeći da su stručnjaci koji sudjeluju u projektu GRACE odabrani na temelju visokih standarda i da ne vidi razlog za dovođenje u pitanje znanstvene neovisnosti i znanstvene vjerodostojnosti projekta. Podnositelj pritužbe nije bio zadovoljan odgovorom Komisije te je 10. ožujka 2015. podnio ovu pritužbu Ombudsmanu.

Istraga

6. Ombudsmanica je pokrenula istragu o pritužbi usmjerenu na sljedeća pitanja: (i) navodni propust Komisije da ukloni zabrinutost podnositelja pritužbe u pogledu znanstvene pouzdanosti rezultata projekta i neovisnosti povezane publikacije u časopisu *Archives of Toxicology* i ii. navodne propuste Komisije da osigura objektivnost i neovisnost projekta GRACE, osobito potpunu transparentnost u pogledu stručnjaka uključenih u odabir projekta.
7. Tijekom istrage Ombudsman je primio mišljenje Europske komisije o pritužbi, a zatim i primjedbe podnositelja pritužbe kao odgovor na mišljenje Komisije. U provođenju istrage ombudsmanica je uzela u obzir argumente i mišljenja stranaka.

(i) Navodni propust u otklanjanju zabrinutosti podnositelja pritužbe u pogledu znanstvene utemeljenosti rezultata projekta i neovisnosti povezane

publikacije u časopisu

Archives of Toxicology

Argumenti izneseni Europskom ombudsmanu

8. Podnositelj pritužbe nije bio zadovoljan odgovorom Komisije na pitanja koja je iznijela u vezi s integritetom i neovisnošću postupka stručnog ocjenjivanja provedenog prije objave rezultata skupine GRACE u znanstvenom časopisu, *Archives of Toxicology*. Podnositelj pritužbe tvrdio je da je urednik časopisa imao bliske veze s nekim od autora članka i s industrijom. Stoga, prema njegovu mišljenju, neovisnost i znanstveno utemeljenost objave nisu bili zajamčeni. U svojem drugom dopisu upućenom Komisiji podnositelj pritužbe ustrajao je na tome da bi objavu trebalo povući i da se ponovno objavljivanje razmatra tek nakon strogog postupka stručnog pregleda. Podnositelj pritužbe naveo je i da bi Komisija trebala osigurati da se rad objavi u časopisu koji nije stigmatiziran svojom upitnom suradnjom s biotehnološkom industrijom.

9. Komisija je odgovorila da su izrada i provedba studije GRACE, kao i tumačenje rezultata 90-dnevnih ispitivanja hranjenja, predmet opsežnog i otvorenog savjetovanja s organizacijama civilnog društva (uključujući podnositelja pritužbe), industrijom i drugim relevantnim dionicima. Rezultati su javno dostupni i o njima se raspravljalo prije objave.

10. Kad je riječ o objektivnosti znanstvenih nalaza, Komisija je tvrdila da je na znanstvenoj zajednici da raspravlja o različitim nalazima u otvorenoj raspravi. Ustrajao je na tome da Komisija nije dužna uplitati se u znanstveno tumačenje ili postupak objavljivanja ispitivanjem ili usporedbom različitih znanstvenih nalaza. Svaka intervencija u tom pogledu mogla bi se protumačiti kao politička intervencija u znanstveni proces i protivila bi se načelu znanstvene slobode. Isto vrijedi i za postupak stručnog pregleda koji je prethodio objavljivanju u časopisu *Archives of Toxicology*. Komisija je tvrdila da je postupak objavljivanja u rukama znanstvenika odgovornih za sastavljanje i objavu izvješća te da nije dio njezine funkcije zauzimanja stajališta o sadržaju znanstvene publikacije ili o postupku preispitivanja prije objave.

11. Komisija je navela da je znala da je u dopisu upućenom podnositelju pritužbe i objavljenom na web-mjestu projekta koordinator studije detaljno razmotrio navodne znanstvene nedostatke koje je utvrdio podnositelj pritužbe. Nadalje, Komisija je tvrdila da bi se znanstvena rasprava trebala nastaviti putem odgovarajuće znanstvene platforme, kao što je ona koju je stavio na raspolaganje časopis *Archives of Toxicology* kako bi se potaknula i olakšala otvorena znanstvena rasprava i procjena rezultata skupine GRACE.

12. Komisija je naposljetku tvrdila da podnositelj pritužbe nije dokazao nikakav sukob interesa u postupku objave. Napomenuo je da je glavni urednik časopisa odbacio optužbe o njegovom navodnom sukobu interesa u pismu objavljenom u *Arhivu toksikologije*.

13. Podnositelj pritužbe u svojim očitovanjima nije bio zadovoljan dodatnim objašnjenjem Komisije iz mišljenja.

Procjena Europskog ombudsmana

14. Ombudsmanica smatra da je u mišljenju Komisije na odgovarajući način riješena zabrinutost podnositelja pritužbe. Slaže se s Komisijinim stajalištem da nije na njoj da se miješa u objavljivanje znanstvenih studija koje financira od strane trećih osoba. Također napominje da je Komisija u svakom slučaju provjerila jesu li znanstvenici projekta GRACE reagirali na izvješće podnositelja pritužbe za 2013. Koordinator skupine GRACE odgovorio je na znanstvenu kritiku podnositelja pritužbe, a urednik časopisa odgovorio je na navode podnositelja pritužbe o nepostojanju neovisnosti revizije prije objave. Nadalje, oba su odgovora objavljena na internetskoj stranici GRACE-a.

(II) Navodni propusti u osiguravanju objektivnosti i neovisnosti projekta GRACE, posebno osiguravanjem potpune transparentnosti u odnosu na stručnjake uključene u odabir projekta

Argumenti izneseni Europskom ombudsmanu

15. Podnositelj pritužbe tvrdio je da su brojni znanstvenici uključeni u projekt GRACE, kao i znanstveni koordinator projekta, snažno povezani sa subjektima koje u cijelosti ili djelomično financira biotehnološka industrija [3] .

16. Podnositelj pritužbe nadalje je tvrdio da nakon objave svojeg izvješća u travnju 2013. Komisija nije provela dostatne provjere u pogledu mogućih sukoba interesa. Stoga nije osigurala neovisnost i znanstvenu vjerodostojnost projekta GRACE. Podnositelj pritužbe tvrdio je da su, suprotno tumačenju znanstvenika GRACE-a, podaci podnositelja pritužbe upućivali na određeni negativan utjecaj na zdravlje štakora koji se hrane genetski modificiranim kukuruzom.

17. Podnositelj pritužbe tvrdio je i da je postojeća praksa Komisije u tom području, u pogledu objave imena stručnih ocjenjivača, neodgovarajuća sa stajališta transparentnosti. Kako bi se osigurala potpuna transparentnost, Komisija bi, prema mišljenju podnositelja pritužbe, trebala javno objaviti koji su stručnjaci bili zaduženi za ocjenjivanje pojedinačnih prijedloga projekata. Stoga bi, na primjer, Komisija trebala objaviti imena stručnih ocjenjivača koji su se bavili projektom GRACE.

18. Komisija je u svojem mišljenju ponovila svoju odlučnost da osigura najviše moguće standarde u svim projektima koje financira. U tu svrhu odabire stručnjake na temelju međunarodnih stručnih pregleda. Također osigurava redovito praćenje napretka projekata i ocjenjuje njihove rezultate.

19. Kad je riječ o povezanosti projekta GRACE s industrijom, Komisija je istaknula da se u pozivu izričito zahtijeva da prijavljeni projekti budu povezani s postojećim povezanim aktivnostima i dionicima, uključujući industriju.

20. Komisija je nadalje tvrdila da je, kao i kod svih projekata u okviru programa FP7, projekt GRACE odabran na temelju međunarodnih standarda istražinske ocjene, uz angažiranje neovisnih visokokvalificiranih stručnjaka. Tvrdio je da Komisija angažiranjem neovisnih vanjskih stručnjaka osigurava nepristrano i pravedno ocjenjivanje prijedloga odabranih za financiranje. Stručnjaci koji se koriste za evaluaciju projekata odabiru se iz baze podataka nakon otvorenih poziva upućenih pojedincima i relevantnim organizacijama, kao što su nacionalne istraživačke agencije, istraživačke institucije i poduzeća. Pravilima se predviđaju posebni kriteriji odabira i sposobnosti koje treba uzeti u obzir pri osnivanju skupine stručnjaka i njihovoj dodjeli pojedinačnim prijedlozima. Stručnjaci rade u svoje ime i neovisno o bilo kojoj organizaciji [4] .

21. Nadalje, Komisija je navela kriterije za evaluaciju i odabir koji su vodili ocjenjivanje projekta GRACE [5] . Navela je da su poštovana sva važeća pravna pravila kojima se nastoje osigurati najviši standardi neovisnosti i izvrsnosti. Naglasila je da Komisija pri imenovanju neovisnog stručnjaka poduzima sve potrebne korake kako bi osigurala da se stručnjak ne suočava sa sukobom interesa u vezi s pitanjem o kojem je stručnjak dužan dati mišljenje [6] .

22. Komisija je napomenula da se, u skladu s relevantnim pravilima, potpuni popis svih stručnjaka uključenih u postupak evaluacije svakog posebnog programa Sedmog okvirnog programa objavljuje svake godine [7] . Komisija je nadalje napomenula da ne postoji obveza objavljivanja imena stručnjaka za svaki poziv koji se odnosi na projekt obuhvaćen programom jer bi to utjecalo na „ *njihovu nepristranost i integritet, utjecalo na njihovo mišljenje i/ili ugrozilo postupak donošenja odluka* “. Na temelju navedenih pravila, a kako bi se poštovali zahtjevi u pogledu zaštite podataka, Komisija je navela da nije u mogućnosti otkriti imena stručnjaka koji su odabrali projekt GRACE.

23. U svojim očitovanjima podnositelj pritužbe ustrajao je na tome da Komisija nije dala nikakvo jamstvo u pogledu neovisnosti pojedinačnih stručnjaka koji su bili uključeni u evaluaciju i odabir projekta GRACE. Ustrajali su na tome da se objave imena stručnjaka.

24. Nadalje, podnositelj pritužbe tvrdio je da Komisija nije razmotrila sadržaj svojih navoda o očitim i skrivenim sukobima interesa vodećih znanstvenika uključenih u projekt GRACE, unatoč jasnim dokazima koje je podnositelj pritužbe dostavio u svojim izvješćima i u drugim pisanim komunikacijama s Komisijom.

Procjena Europskog ombudsmana

25. Podnositelj pritužbe postavlja dva odvojena pitanja o navodnim sukobima interesa. Kao *prvo* , tvrdi da su osobe koje su izabrale projekt GRACE bile u sukobu interesa. *Drugo* , tvrdi da su znanstvenici uključeni u projekt GRACE bili povezani s industrijom.

26. *Prvo* pitanje odnosi se na postojanje sukoba interesa u pogledu stručnjaka koji su odabrali projekt GRACE. Ombudsman ističe da do sukoba interesa dolazi kada **javni dužnosnik** ili osoba koja pomaže tijelu javne vlasti u njegovim zadaćama (kao što je neovisni stručnjak koji

savjetuje javnu instituciju) ima privatne interese koji su u sukobu s interesima dotičnog tijela javne vlasti. Takvi sukobi interesa moraju se izbjeći jer narušavaju neovisnost tijela javne vlasti i dovode u pitanje objektivnost odluka koje donosi tijelo javne vlasti.

27. U tom kontekstu ombudsmanica ističe da bi do sukoba interesa u vezi s projektom GRACE moglo doći da su, primjerice, određeni stručnjaci koji su odabrali projekt GRACE bili povezani sa zainteresiranom stranom, kao što je biotehnološka industrija ili sa znanstvenicima uključenima u projekt GRACE.

28. Međutim, u spisu nema dokaza da su stručnjaci koji su odabrali projekt GRACE bili u sukobu interesa. Čini se da podnositelj pritužbe smatra da projekt GRACE nije trebao biti odabran za financiranje i da su stoga osobe koje su ga izabrale za financiranje morale biti u sukobu interesa. Čini se da je riječ samo o tvrdnji koja nije dokaz sukoba interesa.

29. Ombudsmanica ističe da Komisija objavljuje imena svih stručnjaka kojima se Komisija služi za evaluaciju projekata, po programima, temama i po godini [8]. Komisija to čini proaktivno jer se člankom 17. stavkom 5. Uredbe 1906/2006 od Komisije zahtijeva da jednom godišnje objavljuje popis neovisnih stručnjaka koji su mu pomogli u okviru programa FP7 organiziran u okviru programa [9]. Međutim, podnositelj pritužbe nije predložio da je bilo koja osoba s relevantnog godišnjeg popisa [10] bila povezana s interesima koji bi je isključili iz ocjenjivanja projekta GRACE.

30. U tom kontekstu ombudsmanica primjećuje da je transparentnost najbolje sredstvo za sprečavanje sukoba interesa. Što je Komisija transparentnija u pogledu imenovanja stručnjaka koji odabiru projekte, manje je vjerojatno da će sukobi interesa ostati neotkriveni. Ombudsmanica cijeni činjenicu da Komisija već objavljuje popis stručnjaka uključenih u projekte u okviru programa FP7 po temama. Ombudsmanica smatra da bi **Komisija u budućnosti** mogla razmotriti objavljivanje imena onih stručnjaka koji su uključeni u evaluaciju određenih projekata prema raščlambama koje bi odgovarale kategorijama područja i/ili tematskih kategorija programa FP7. Ombudsmanica smatra da bi se takvom raščlambom i dalje postigla potrebna uravnotežena kombinacija transparentnosti i zaštite postupka donošenja odluka, kao i ocjenjivača.

31. Ombudsmanica napominje da objavljeni popisi programa FP7 uključuju imena stručnjaka, njihov naziv, državljanstvo, njihovu instituciju i područje djelovanja [11]. Predlaže da Komisija **u budućnosti i za slične programe** [12] objavljuje i njihove izjave o financijskim interesima. Takve izjave o financijskim interesima trebale bi biti dovoljno detaljne kako bi se zainteresiranim stranama omogućilo da zauzmu stajalište o tome postoji li sukob interesa u vezi s ocjenjivanjem bilo kojeg određenog projekta. Kako bi se izbjegle moguće poteškoće s potrebom za zaštitom osobnih podataka, predmetne stručnjake trebalo bi unaprijed upozoriti da Komisija namjerava objaviti njihova imena i izjave o sukobu interesa u kontekstu posebnog poziva na kojem će raditi.

32. Kad je riječ o tome treba li Komisija **sada** objaviti dodatne informacije o određenim stručnjacima koji su ispitali prijedlog skupine GRACE, Ombudsman napominje da, ako to želi,

podnositelj pritužbe može podnijeti zahtjev za javni pristup relevantnim dokumentima u skladu s Uredbom o pristupu dokumentima, odnosno Uredbom 1049/2001 [13] .

33. Kad je riječ o *drugom* pitanju, ombudsmanica napominje da Komisija često financira projekte koje provodi industrija ili skupine koje su usko povezane s industrijom. Naime, takve veze s industrijom zahtijevale su se predmetnim pozivom na podnošenje prijedloga [14] . Iz toga slijedi da projekt GRACE u svojem osmišljavanju prihvaća vrijednost veza s industrijom i da stoga može postojati percepcija sukoba interesa. Međutim, postojanje neprihvatljivog sukoba interesa ovisilo bi o konkretnom slučaju i točnoj prirodi djelatnosti predmetne industrijske organizacije te o opsegu veza između te organizacije i jednog ili više uključenih znanstvenika.

34. Ombudsmanica napominje da su većina istraživačkih tijela uključenih u projekt GRACE bila sveučilišta i javna istraživačka tijela [15] . Ombudsmanica smatra da podnositelj pritužbe nije dostavio potkrijepljene dokaze o postojanju neprihvatljivog sukoba interesa.

35. Međutim, ombudsmanica smatra da kad god se izrazi sumnja u neovisnost znanstvenika uključenih u projekt koji financira EU, Komisija mora biti proaktivna u svojem odgovoru. Njegov odgovor u takvoj situaciji trebao bi biti temeljit, potpun i utemeljen na svim činjenicama. Ako se na taj način ne odgovori, to bi moglo dovesti u pitanje legitimnost Komisije kao subjekta koji financira projekt i ugroziti same znanstvene rezultate. To je još više slučaj kada se, kao u projektu GRACE, očekuje *da će znanstveni rezultati „podržati procjenitelje rizika EU-a i kreatore politika EU-a pružanjem znanstvenih dokaza i znanstvenih preporuka u vezi s postupkom procjene rizika EU-a i općenito o ishodu istraživanja o biološkoj sigurnosti GMO-a”* [16] . U ovom slučaju Komisija nije odgovorila na zabrinutosti podnositelja pritužbe onoliko temeljito i sveobuhvatno koliko bi to bilo poželjno.

Zaključak

Na temelju istrage o toj pritužbi pučki pravobranitelj zaključuje je sljedećim zaključkom:

Ombudsmanica ne smatra nepravilnosti u postupanju Komisije.

Podnositelj pritužbe i Komisija bit će obaviješteni o toj odluci.

Prijedlozi za poboljšanje

1. S obzirom na zaključke Ombudsmana iz odlomka 35. Komisija bi trebala razmotriti slanje potpunijeg i temeljitijeg objašnjenja podnositelja pritužbe o tome zašto smatra da veze između industrije i znanstvenika skupine GRACE ne dovode do sukoba interesa.

2. U skladu s relevantnim odredbama o obradi osobnih podataka i poslovnoj tajni, Komisija bi trebala razmotriti, kako bi se bolje ispunio cilj transparentnosti koji je propisao zakonodavac, objavljivanje imena stručnjaka koji ocjenjuju projekte prema raščlambama koje bi odgovarale

kategorijama teme i/ili područja FP7. Nadalje, objava popisa stručnjaka trebala bi biti popraćena njihovim izjavama o financijskim interesima.

Emily O'Reilly

Europski ombudsman

Sastavljeno u Strasbourgu 28. srpnja 2016.

[1] Za više pojedinosti vidjeti: <http://www.grace-fp7.eu/en/content/grace-brief> [Poveznica]

[2] Poveznica na izvješće:

http://www.testbiotech.org/sites/default/files/Testbiotech_Doubts_%20EU_Research_Project_GRACE_2.pdf

[3] Podnositelj pritužbe posebno je uputio na Međunarodni institut za znanost o životu (ILSI) i Međunarodno društvo za istraživanje biološke sigurnosti (ISBR). Vidjeti odgovarajuće poveznice: <http://www.ilsil.org/Pages/HomePage.aspx> [Poveznica] i Podnositelj [Poveznica] pritužbe uputio je i na člana skupine GRACE koji radi za Monsanto.

[4] Odluka Komisije 2011/161/EU

[5] „Znanstvena i tehnološka izvrsnost i relevantnost za ciljeve posebnog programa; mogući učinak kroz razvoj, širenje i korištenje rezultata projekta; kvaliteta i učinkovitost provedbe i upravljanja”.

[6] Sudjelovanje neovisnih stručnjaka u evaluaciji prijedloga programa FP7 podnesenih Komisiji, kao što je projekt GRACE, uređeno je Uredbom 1906/2006 i Odlukom Komisije 2011/161/EU, Euratom. Člankom 17. Uredbe i točkom 3. Odluke Komisije utvrđuju se uloga vanjskih stručnjaka, postupak njihova odabira, kao i sredstva za postizanje visoke razine stručnosti te izbjegavanje konfliktnih situacija. Konkretno, člankom 17. stavkom 3. Uredbe od Komisije se zahtijeva da „*poduzima sve potrebne korake kako bi osigurala da stručnjak ne bude suočen sa sukobom interesa u vezi s pitanjem o kojem stručnjak mora dati mišljenje*”. Kako bi se postigao taj cilj, odabir se temelji na unaprijed utvrđenim objektivnim kriterijima, a odabrani stručnjaci moraju potpisati izjavu o nepostojanju sukoba interesa u trenutku njihova imenovanja (potrebna je ponovna potvrda na kraju svakog postupka evaluacije) i obavijestiti Komisiju ako dođe do takvog sukoba tijekom obavljanja njihovih dužnosti.

[7] Uredba (EZ) br. 1906/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o utvrđivanju pravila za sudjelovanje poduzeća, istraživačkih centara i sveučilišta u djelovanjima u okviru Sedmog okvirnog programa te za širenje rezultata istraživanja (2007 – 20013), članak 17. stavak 5. „*Komisija jednom godišnje u bilo kojem odgovarajućem mediju objavljuje popis neovisnih stručnjaka koji su mu pomogli za Sedmi okvirni program i svaki posebni program*”. Vidjeti i točku 29. i bilješku 8. u nastavku.

[8] http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/funding/reference_docs.html#fp7
[Poveznica]

Program suradnje FP7 u okviru kojeg je financiran projekt GRACE obuhvaćao je 11 tema (GRACE je financiran u okviru teme 2.). Za svaku temu postoji sedam popisa stručnjaka, odnosno jedan godišnje (2007. – 2013.). Godišnji popisi na kojima se navode imena stručnjaka, njihovo državljanstvo, njihova institucija i područje aktivnosti u prosjeku obuhvaćaju 250 imena.

[9] Vidjeti bilješku 7.

[10] [Program suradnje, Hrana, poljoprivreda i ribarstvo te tema biotehnologije, popis stručnjaka KBBE 2012.](#) [Poveznica]

[11] Popisi stručnjaka u okviru programa Obzor 2020. informativniji su jer uključuju informacije o: najnoviji poslodavac, najnoviji grad poslodavca, vještine i kompetencije.

[12] Kao i tekući Obzor 2020.

[13] U predmetu *Bavarian Lager Sud* je presudio da se Uredba o zaštiti podataka 45/2001 u potpunosti primjenjuje kada se podnese zahtjev za pristup dokumentima koji sadržavaju osobne podatke. Člankom 8. točkom (b) Uredbe 45/2001 utvrđuju se dva kumulativna uvjeta kojima podliježe prijenos osobnih podataka. Osobni podaci mogu se prenositi samo (a) ako primatelj utvrdi potrebu za prijenosom podataka i (b) ako nema razloga za pretpostavku da bi taj prijenos mogao dovesti u pitanje legitimne interese ispitanika. Prethodno navedenom presudom od Komisije se zahtijeva da provede test ravnoteže između različitih interesa uključenih strana (uključujući zahtjev da primatelj osobnih podataka utvrdi potrebu za njihovim otkrivanjem, tzv. „test nužnosti”).

[14] To je zapravo bio temeljni cilj istraživačkih projekata financiranih u okviru druge teme FP7. Sam Poziv jasno je naznačio da se uključenost industrije u projekte snažno potiče te da će se „razmotriti povezivanje s tekućim/postojećim aktivnostima u području istraživanja GMO-a”. U tom kontekstu poziv je uključivao niz istraživačkih institucija ili organizacija koje su se smatrale važnim akterima u tom području istraživanja i s kojima bi konzorciji kandidati mogli surađivati ili dijeliti stručno znanje.

[15] konzorcij GRACE sastoji se od osamnaest sudionika (npr. sveučilišta, javni istraživački instituti, jedna međunarodna neprofitna istraživačka organizacija, organizacije za širenje znanja; Savezni istraživački instituti itd.) iz 13 zemalja.

[16] [Program rada za 2012., Suradnja, tema 2., Prehrana, poljoprivreda i ribarstvo te biotehnologija, str. 62](#) [Poveznica].